

Názvosloví při vyhledávání zpráv.

Nový předpis jezdeckta K-I-2 uvádí pro vyhledávání zpráv názvosloví, jež je definováno v čl. 72 tohoto předpisu, pokud jde o činnost samu, a zároveň uvádí i pojmenování pro orgány, kterým je výkon svěřován.

Vžité jsou z těchto pojmů celkem všechny několikaletým používáním, ačkoli je těžké nalézt přesný výměr pro to, co jsou na př. přezvědy, přezvědný oddíl, který by se mohl také jmenovat průzkumný oddíl v analogii s průzkumnou hlídkou, neboť skutečně provádí průzkum v určitém prostoru lišícím se jen rozsahem od prostoru, v němž pracuje průzkumná hlídka. Je těžko odůvodňovat název přezvědný tím, že oddíl přezkřuje zprávy již získané, neboť je více případů, kdy se tyto oddíly posílají do

⁵²⁾ Vondráček: Confronto tra l'organizzazione ed i criteri di impiego del Corpo celere italiano e dell'analogo grande unita francesse. Rivista d'Artigleria e Genio, Řím, 1929, září-říjen.

prostorů nebo ve směrech, kde nepřítel jen předpokládáme a odkud nemáme vůbec zpráv, ale rozsah činnosti jezdecké brigády žádá, aby i tyto prostory byly prozkoumány.

Tato otázka je ovšem v souvislosti s názvoslovím pro vyhledávání zpráv vůbec a s celkovým dělitkem pro tuto činnost. Označíme-li ji nadřazeným pojmem vyhledávání zpráv, můžeme ji dělit podle způsobu činnosti a prostředků, a ty jsou buď zvláštní, používané 2. odděleními štábů vyšších velitelství, armád atd., anebo je to činnost vojsk a jejich prostředků. První lze nazvat dosti přiléhavě slovem zvědy a druhé průzkum.

Podle toho by prováděla jezdecká brigáda průzkum, stejně by byla označena činnost průzkumných oddílů a průzkumných hlídek.

Rozdíl ve způsobu činnosti by se projevil ve smyslu K-I-2, čl. 72 v tom, že činnost označovaná jako zvědy by byla činnost vyšší jezdecké jednotky a obdobně činnost průzkumných oddílů a průzkumných hlídek činností malých jednotek pro potřebu taktickou.

Z toho by se zdálo, že lze činnost různě velikých jednotek označit podle účelu. Nového to nic není, neboť víme, že se objevily před nějakým časem názvy „strategický průzkum a taktický průzkum“. Přiléhá z nich jenom název taktický průzkum, neboť naše vyšší jezdecká jednotka bude mít velmi zřídka úkol strategický v pravém smyslu slova a zpravidla bude mít úkol taktický v rámci některé armády nebo mezi armádami. Proto se také toto dělitko neudrželo a úkoly toho druhu připadají většinou zvědnému letectvu a jiným zvláštním prostředkům HVOA. nebo armád.

Jiné možné dělitko, které je odvozováno z poměru jezdeckta a valných sil, pro které pracuje, je rozeznávání činnosti daleké a blízké, tedy daleký průzkum a blízký průzkum. Účel dalekého průzkumu je tentýž jako našich dnešních zvědů a může být prováděn jen vyšší jezdeckou jednotkou nebo svazem ještě vyšším. Blízký průzkum se provádí buď v rámci dalekého průzkumu samého pro taktickou potřebu velitele vyšší jezdecké jednotky nebo pro taktickou potřebu velitelů průzkumných oddílů, podle okolností pro taktickou potřebu velitelů divisi, máme-li na mysli také SPO.

Toto dělení zahrnuje v sobě vlastně dělitka dvě, t. j. podle účelu a podle velikosti jednotky tak, jak je tomu i v dnešním systému (zvědy = jezdecká brigáda, přezvědy = přezvědné oddíly, průzkum = průzkumné hlídky). Výhodou tohoto dělení by bylo zjednodušení názvoslovné, kterým by vymizel výraz zvědy, který je daleko přiléhavější pro činnost zvláštní, a výraz přezvědy.

Nevýhodou jest, že jsme si zvykli těchto pojmů používat a že jsou celkem vžitě, i když ne zcela vystihující. Když bychom srovnali vsunutí těchto pojmů do čl. 72 a dalších v K-I-2, vidíme, že by se na smyslu a obsahu činnosti nezměnilo celkem nic, neboť první odstavec by zůstal v platnosti v plném znění a další po vynechání slov „k účelům strategickým“ by mohl zníti:

Daleký průzkum je vyhledávání zpráv pro potřebu atd., až slovo „zvědné“ oddíly ve 2. větě by bylo nahrazeno slovem „průzkumné“.

Další odstavec definující přezvědy by změnil rovněž začátek a sloučil i ustanovení dalšího odstavce: „Blízký průzkum je vyhledávání zpráv k účelům taktickým pro potřebu vyšších jednotek anebo samostatných skupin, oddílů i malých jednotek. Koná se buď přímo pro tyto jednotky na potřebnou vzdálenost, anebo při dalekém průzkumu (t. j. vyšší jez-

decká jednotka vysílá průzkumné oddíly k získání zpráv pro svou taktickou potřebu).

Není třeba uvádět další změny, které jsou jen slovní, neboť na podstatě úkolu a jeho provádění se nic nemění.

*

Jiná otázka, o které se uvažuje z různých hledisk, je používané a předepsané názvosloví pro označování činnosti hlídek.

Předpis K-I-2 nezná jiné než průzkumné hlídky a uvádí je v souvislosti se dvěma úkony polní služby jezdeckta, a to při vyhledávání zpráv a při zajištění na pochodu.

V dosavadní praxi jsme měli pojmenování hlídek různými přívlastky velmi pestré. Důvod, který se pro to uvádí, je požadavek, aby se dosáhlo určitého zmechanisování výkonu prostým označením určitého výkonu jménem hlídky místo přesným stanovením úkolu; tak na př. řeklo-li se čelní hlídka nebo také pochodová hlídka, každý věděl, že jde po ose pochodu valných sil, jež za ním následují, ať je to již bojový sled předvoje nebo bojový sled přezvědného oddílu. Podobně se užívalo i označení bočná hlídka, zajišťovací hlídka, přezvědná hlídka, spojovací hlídka atd.

Zkoumáme-li blíže úkol všech těchto hlídek, přijdeme k závěru, že všechny provádějí průzkum pro určitý účel. Způsob, jakým hlídky své úkoly provádějí, je odlišný jen potud, pokud velitel je vysílající jim stanovil různé úkoly.

Jsou však určité zásady, které platí pro všechny a vždy stejně, a to pro složení hlídek a pro jejich postup. Tyto zásady uvádí předpis K-I-2, čl. 85 až 87. Důvody, proč tomu tak je, jsou jednoduché.

Má-li být jednou konečně dosaženo jednotnosti a tím ulehčen výcvik, je třeba mít při krátkém čase výcvikovém to nejjednodušší, co vyhovuje všeobecně.

Je mnohem jednodušší a našim lidem mnohem bližší, říci každému veliteli hlídky, co od něho chci, a jsem-li v pochybnostech, dokonce i, jak to má provést, což znamená dát mu úkol docela jasně, jednoduše a přesně.

Je třeba vystříhat se toho, aby úkoly byly dávány označováním druhu nebo zvláštním jménem hlídky, protože není zaručeno, že se ke jménu pojí vždy náležitá správná představa výkonu.

Není možné používat takových označení, která svádějí k záměně úkolů a často vedou i k nevykonatelnosti. Průzkumná hlídka se vysílá k vyhledávání zpráv a nemůže dostat úkol zajišťovat, jako se to na př. dnes požaduje od zajišťovací hlídky. Zprávy o nepříteli jsou jen část zajištění, vlastní zajištění samo provádějí zvláštní oddíly, anebo nejsou-li vysílány, části valných sil (bojových sledů) podle získaných zpráv a z toho plynoucí potřeby.

Vycházíme-li z ustanovení K-I-2, zjišťujeme, že v čl. 50 je tvořen průzkumný sled předvoje z průzkumných hlídek, jejichž způsob činnosti je popsán v čl. 86 a 87.

Ve francouzském Cvičebním řádě pro jezdeckto, III. díl se praví, že je rozdíl mezi průzkumnými hlídkami v průzkumném sledu předvoje a průzkumnými hlídkami přezvědného oddílu. K tomu je třeba podotknouti, v čem se jeví tento rozdíl. Vyplyne z toho, co se jim nařídí, a může se

projevit jen ve vzdálenosti; ale není to ještě důvod, abychom proto zaváděli nové jméno pro hlídku, stačí-li jméno jedno, neboť hlídka skutečně provádí průzkum pro potřeby zajištění a tudíž stačí jí všeobecné pojmenování průzkumná hlídka.

Také veškeré rozdíly ve způsobu činnosti plynou jediné z úkolu.

Ze vžitých zásad bude nutno některé změnit, když odstraníme zbytečná jména. Tak na př. jsou hlídky cvičeny tak, že hlídka vyhledávající zprávy potřebné k rozhodnutí velitele není vázána danou osou postupu; hlídka, která provádí průzkum pro zajištění, ano. Chce-li velitel, aby tato druhá hlídka zůstala na své ose, nařídí jí to, ačkoli by nebylo snad neúčelné, kdyby hlásila první styk s nepřítelem a snažila se získat i zprávy o to, co je dál vzadu, jako to provádí první z uvedených hlídek. Setrvání na ose, na př. na cestě při nájezdu OA., je ovšem problematické. Konečně i volnost první hlídky není neomezená, nýbrž i tato hlídka se po vybočení musí vracet k předepsané cestě, jinak by nesplnila úkol, a je tudíž cestou vázána, nemá-li vzniknout úplný zmatek. Není tedy vhodné používat toho rozlišení jako zvláštního způsobu činnosti.

Vzdálenost průzkumné hlídky bude větší, až 10 km, vzdálenost hlídek provádějících průzkum pro potřeby zajištění menší — asi 3 km, podle úkolu, t. j. taková, jak ji velitel hlídku vysílající nařídí. Tak na př. bude-li na téže ose přezvědný oddíl a za ním předvoj, budou jistě průzkumné hlídky přezvědného oddílu daleko a hlídky tvořící průzkumný sled předvoje blíže. Jinak tomu však bude, není-li čas k vyslání přezvědných oddílů. Potom bude musit být průzkumný sled předvoje tak daleko, aby nejen velitel předvoje, ale i velitel proudu mohl jeho zpráv využít (tedy 3 až 10 km). Kam až má hlídka jíti, musí být vždycky v úkolu. Tedy ani zde není spolehlivého měřítka, které by mělo všeobecnou platnost, a proto je lépe ho neužívat.

Zda mají být průzkumné hlídky řízeny na cíle přímo či v posunech, závisí na tom, o jakou vzdálenost jde. Každé hlídce je určena cesta a na ní určité body nejen proto, aby se jimi řídila v postupu, nýbrž i proto, aby velitel hlídky věděl, kam má z toho neb onoho prostoru posílat zprávy svému veliteli, který tato místa určuje v svém rozkaze, protože se ukázalo, že nestačí stereotypní rčení „na osu pochodu“, která může být 40 i více kilometrů dlouhá. Proto je výhodné dlouhé trati rozdělit v posuny nehledě ani k tomu, že z určitých míst jsou žádána i záporná hlášení, čímž vzniká rozdělení samo. Na krátké vzdálenosti, kdy velitel hlídku vysílající je jí vždy blízko, není ovšem tohoto opatření třeba.

Rozptýlení hlídky v hloučky patračů tak, jak je má na mysli K-I-2, čl. 86 neznamena nic více než rozčlenění průzkumné hlídky, t. j. takové uspořádání hlouček, které nevede k úplnému rozdělení v částice zcela samostatné, nýbrž rozčlenění v mezích možnosti velení a ovládání hlídky velitelem. Stará zásada, značící vchní mez rozptýlení, že se průzkumná hlídka v síle družstva nemůže členit v otevřeném, nepokrytém terénu širě než asi na 1000 m, není tím nijak dotčena a předpis nemá nikterak na mysli nějaké členění, které by vlastně z průzkumné hlídky činilo malý přezvědný oddíl a dělilo ji v další hlídky. Šířka největšího členění hlídky bude stejná při jakémkoliv úkolu a možnost rozčlenění je dána jen terémem a možnostmi ovládání.

Je třeba si dát otázku, zda průzkumné hlídky tvořící průzkumný sled předvoje a hlídky průzkumného sledu přezvědného oddílu pracují nějak

odlišně? Můžeme klidně říci, že ne. Způsob jejich činnosti bude v zásadě stejný, protože dělají totéž, t. j. vyhledávají zprávy. Proto je nutné na průzkumní hlídky tak, jak toho výrazu užívá předpis K-I-2, nazírat jako na hlídky průzkumné v pravém smyslu slova, a taktický průzkum, který provádějí, považovat vždy jen za součást zajištění a nepřenášet na hlídky přímo zajišťovací úkoly, které patří zvláštním zajišťovacím oddílům anebo jejich bojovým sledům, jde-li na příklad o vyhledávání zpráv k zajištění podle čl. 50, odst. 6.

Průzkumná hlídka vyslaná k zjednání zpráv potřebných k zajištění bude hledat nepřátelské síly nebo zdroje palby, a bude-li jednat úspěšně ve smyslu K-I-2, čl. 86 snad i zajistí svou činností vlastní část i proti palbě (na př. zažene-li nepřátelskou hlídku), ale jejím hlavním úkolem bude vždy nalézt nepřítele. I kdyby nedosáhla více, než že nepřítele zjistila, splnila svůj úkol, aniž při tom vlastní jednotku zajistila, nýbrž k jejímu zajištění jen přispěla. Bude věcí velitele, který hlídku vyslal, aby učinil potřebná opatření. Bylo by nesprávné chtít na hlídce, aby plnila úkol třeba stejně silného zajišťovacího oddílu místo úkolu průzkumného. Jistě by bylo správnější dát potom zajišťovací úkol družstvu (četě) hned, aby se velitel mohl podle toho zařídit, protože jinak bude jednat na př. velitel čety, která má úkol bočního voje, než velitel čety, který je velitelem průzkumné hlídky. Stačí jen srovnat ustanovení čl. 86 až 87 a čl. 57 předp. K-I-2.

S jednou hlídkou máme nyní v přechodné době potíže, a to je „předvojová hlídka“ tak, jak se uvádí v G-V a o níž K-I-2 nemluví. V té věci lze říci jen tolik, že staré členění předvoje podle G-V nebude mít dlouhé trvání, neboť toto členění bylo již odstraněno jako nevhodné všude a i u nás bude nově uspořádáno v Polním řádě. Tu tedy předbíhá K-I-2 nové G-V, čímž vznikla již četná nedorozumění a bylo by vhodné věc nějak upravit na přechodnou dobu, protože jinak zůstávají v platnosti dvojí nařízení o téže věci.

Ostatně také otázka o činnosti malých jednotek jako průzkumných hlídek, přezvědných oddílů, zajišťovacích oddílů bude snad v dohledné době vyřešena předpisem K-I-3, který obsahuje příslušná ustanovení.

Podplukovník vet. dr. Václav Moravec:

Veterinářství v poli, jeho význam a organisace.

Část historická.

Za světové války došlo k netušeným ztrátám koní. Za jednu příčinu těchto ztrát se považuje vývoj technických bojových prostředků, který nepříteli dovolil zasáhnout hlubší pásma bojových úseků, ba i etapu a zápolí. To zajisté vedlo k tomu, že koně byli ve zvýšené míře vydáni bojovým zraněním. Tak dostoupily bitevní ztráty koní — nečítajíc v ně ztráty onemocněním — na západní frontě v letech 1915—1916 měsíčně kolem 47.000. Ke konci první německé ofensivy u Verdunu ztratily spojenecké armády za 8 hodin na úseku fronty dlouhém 3 km 5.011 koní. Od 25. června 1917 do konce května 1918 činily celkové ztráty zabitím v boji, otravami bojovými látkami, úrazy a utracením na západní frontě